

діагностичному інтерв'ю), роблячи таким чином навчання діагностики психічного розладу менш успішним. Нерідко деякі симптоми психічного розладу можуть неправильно сприйматися студентами-іноземцями внаслідок розбіжностей культур (несприйняття певних видів маячних ідей чи ряду афективних проявів за психічну патологію взагалі). Тому після курації пацієнта зі студентами англійської форми навчання викладачі детально обговорюють отриману інформацію, пояснюючи за необхідності, чому той чи інший симптом вважається психічним порушенням.

Спеціально для студентів англійської форми навчання на кафедрі використовується демонстрація навчальних фільмів із записами клінічних інтерв'ю з пацієнтами закордонних клінік, які дали добровільну згоду на такий запис. Натепер на кафедрі маємо 12 навчальних фільмів, що охоплюють практично весь спектр психопатологічних синдромів.

З навчально-виховною метою, а також для підвищення мотивації до вивчення психіатрії та наркології студентами-іноземцями, зокрема з країн Близького Сходу, де ставлення до психічних та аддиктивних розладів нерідко буває спотвореним і стигматизованим, під час першого практичного заняття з психіатрії обговорюються проблеми стигматизації та дестигматизації в психіатрії, що дозволяє виправити хибне уявлення про психічні хвороби і хімічні залежності як поширені винятково в країнах Європи й Америки.

Окремо слід зазначити, що з метою підготовки до ліцензійного іспиту «Крок 2. Загальна лікарська підготовка» під час практичних занять зі студентами англійської форми навчання вони розв'язують тематичні задачі з банку даних Центру тестування при МОЗ України, що наявні на кафедрі в повній кількості (27 задач) і охоплюють період 2015-2018 рр.

Професорсько-викладацький склад кафедри бере активну участь у проведенні підготовчих занять зі студентами англійської форми навчання безпосередньо перед складанням ліцензійного іспиту, на яких обговорюються тестові завдання з фахової дисципліни (психіатрії та наркології), що були запропоновані на ліцензійному іспиті в минулі роки.

Отже, досвід роботи нашої кафедри з викладання психіатрії та наркології іноземним студентам англійської форми навчання свідчить, по-перше, про досить високу її успішність за умови гнучкішого підходу до базових навчально-методичних принципів освітнього процесу в медичних ЗВО; по-друге, актуалізує певні проблеми, що наразі залишаються не розв'язаними, зокрема створення в Україні єдиного базового підручника з психіатрії та наркології англійською мовою, який урахував би розбіжності номенклатурно-класифікаційних особливостей і діагностично-лікувальних стратегій в Україні та за кордоном.

Список використаної літератури

1. Міщенко І.В. Оптимізація інформаційно-навчального забезпечення навчання англійських студентів-іноземців / Міщенко І.В., Запорожець Т.М., Жукова М.Ю. // Сучасні технології навчання у підготовці медичних кадрів: матеріали навч.-метод. конф. – Полтава, 2008. – С. 112-114.
2. Новіков В.М. Методологічні та організаційні особливості роботи зі студентами англійської форми навчання на кафедрі ортопедичної стоматології та імплантології / В.М. Новіков // Сучасні технології навчання у підготовці медичних кадрів: тези доп. навч.-метод. конф. – Полтава, 2008. – С. 118.
3. Психіатрія і наркологія: підручник / [Сонник Г.Т. та ін.]; за ред. О.К. Напрєєнка. – К.: ВСВ «Медицина», 2015. – 424 с.
4. Sadock B.J. Concise Textbook of Clinical Psychiatry: textbook, 3-rd ed. / B.J. Sadock, V.A. Sadock. – Philadelphia: Wolters Kluwer, 2008. – 738 p.

АКСІОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Скріннік Є.О., Донченко В.І., Ємець А.В., Дьяченко Ю.А.

Українська медична стоматологічна академія

Висвітлено значення аксіологічного підходу у фізичному вихованні студентів закладів вищої медичної освіти. Визначено особливості формування цінностей здоров'я і здорового способу життя студентів-медиків засобами фізичного виховання.

Ключові слова: аксіологічний підхід, фізичне виховання, здоров'я, студенти-медики.

The importance of the axiological approach in the physical education of students of higher medical educational institutions is highlighted. The peculiarities of forming the values of health and healthy lifestyle of medical students by means of physical education are determined.

Keywords: axiological approach, physical education, health, medical students.

Одне з головних завдань освітньої реформи в Україні – професійна підготовка кваліфікованих кадрів, які мають відповідати умовам сучасності, бути творчими і конкурентоспроможними. Навчально-виховний процес у закладі вищої освіти сприяє формуванню і професійних, і особистісних якостей майбутніх фахівців, становленню ціннісних орієнтацій.

Особливої уваги заслуговує професійна підготовка студентів-медиків, зокрема проблема формування цінності здоров'я особистості як цілепокладальної.

Аналіз публікацій у рамках теми дослідження виявив, що вивчення проблеми аксіологічних аспектів у навчальній діяльності активно привертає увагу сучасних науковців, серед них: Ю. Асеева, М. Асламова, С. Вітвицька, Н. Завидівська, Л. Нікогосян, Р. Пріма, Н.Ткачова, Н. Шемигон, О. Шукатка та ін.

Дослідження виявляють, що процес формування системи цінностей особистості досить складний і динамічний, вимагає постійного переосмислення індивідом явищ об'єктивної дійсності, спонукає виділяти головне і другорядне, ставити відповідні цілі та завдання, аналізувати, корегувати, реалізовувати. Поняття цінності є основним

поняттям аксіології, що характеризує соціокультурне значення явищ дійсності, включених до ціннісних відносин. Аксіологія розглядається як теорія цінностей і характеризується зорієнтованістю на загальнолюдські цінності, які визначаються у свідомості людей відповідно до сучасних реалій життя [1-3;7].

Відповідно до літературних джерел *аксіологія* (грец. «ахіа» – цінність, «logos» – слово, вчення) визначається як філософське дослідження природи цінностей; як філософська дисципліна, що займається дослідженням цінностей як змістовно утворюючих основ людського буття, які задають спрямованість мотивації людського життя, діяльності та конкретних дій і вчинків [4].

Одна з найголовніших цінностей у житті людини – здоров'я. Саме здоров'я визначає можливість для реалізації всіх її прагнень – і особистих, і соціальних. Здоров'я – це не тільки відсутність хвороби. Світова наука розробила цілісний погляд на здоров'я як феномен, що інтегрує принаймні чотири його складові – фізичну, психічну (розумову), соціальну (суспільну) і духовну. Усі вони невід'ємні одна від одної, тісно взаємопов'язані й лише в сукупності визначають стан здоров'я людини, тобто поняття здоров'я людини не зводиться лише до фізичного стану, а передбачає психоемоційну врівноваженість, духовне і соціальне здоров'я [5].

У процесі формування індивідуальної свідомості цінність феномена здоров'я полягає в тому, що воно є об'єктом інтересів людини і виконує роль орієнтира в предметній і соціальній дійсності. Здоров'я як цінність індивідуальної свідомості виконує роль цілепокладальної основи практичних відносин щодо її діяльності та навколишнього середовища. У процесі формування суспільної свідомості цінність здоров'я може виступати як ідеальна цінність здорового способу життя. Тому потреба в здоров'ї як потреба в самоактуалізації має бути спрямована на мотиваційну сферу особистості студента-медика й атрибути здоров'я як відображення способу життя [6].

Здоров'я необхідно розглядати в органічній єдності процесу збереження і розвитку психофізіологічних функцій, працездатності й соціальної активності за максимальної тривалості життя, яка залежить від багатьох чинників, у тому числі від способу життя.

Поняття «здоровий спосіб життя» – це концентрований вираз взаємозв'язку способу життя і здоров'я людини. Здоровий спосіб життя об'єднує все те, що сприяє виконанню людиною професійних, громадських і побутових функцій у оптимальних для здоров'я умовах. Здоровий спосіб життя – це показник культури. Пріоритетним для самосприйняття на шляху до здорового способу життя є визначення відповідних життєвих цілей [5].

Переважає більшість людей довіряє своє здоров'я лікарю. Саме тому необхідно звернути особливу увагу на процес професійної підготовки майбутніх лікарів, зокрема на аксіологічну складову. Першочергово майбутній лікар має ціннісно ставитися до власного здоров'я, володіти знаннями і навичками щодо збереження, зміцнення і відновлення здоров'я, вести здоровий спосіб життя, бути гідним прикладом для наслідування.

Процес формування ціннісного ставлення до здоров'я студентів закладів вищої медичної освіти матиме позитивний вплив не тільки на загальне самопочуття, а й на результати навчально-пізнавальної діяльності майбутніх лікарів. Тому важливу роль у навчально-виховному процесі підготовки студентів-медиків відіграють заняття з фізичного виховання як один із головних засобів формування цінностей здоров'я і здорового способу життя, зорієнтований на покращення психофізичного стану студентів і профілактику гіподинамії [6].

Отже, основою фізичного здоров'я є фізичне виховання, спрямоване на зміцнення і підтримання здоров'я, розвиток і вдосконалення фізичних якостей та можливостей людини. Оновлений погляд на фізичне виховання як педагогічний процес співтворчості дає можливість виділити й обґрунтувати нові педагогічні підходи. Чільне місце в навчально-виховному процесі займає саме аксіологічний підхід.

Базове завдання аксіологічного підходу у фізичному вихованні – активізувати процес формування цінностей здоров'я і здорового способу життя в студентів медичного вишу. На заняттях із фізичного виховання це можливо завдяки кваліфікованій підготовці викладачів, які володіють сучасними педагогічними технологіями здоров'язбереження і фізичної рекреації, за допомогою теоретичного матеріалу, виховних заходів, бесід. Виховання цінностей у контексті проблеми дослідження потребує особливої уваги педагогів, адже саме цінності стають пріоритетними в процесі формування особистості майбутнього лікаря [5].

Сутність аксіологічного підходу у фізичному вихованні полягає в орієнтації процесу підготовки на формування в студентів-медиків стійкої системи цінностей здоров'я і здорового способу життя, що визначають їхнє ставлення до власного здоров'я і здоров'я оточення, зокрема майбутніх пацієнтів. Використання аксіологічного підходу в процесі становлення майбутнього лікаря в ході професійно-педагогічної підготовки – це цілеспрямований, систематичний рух через пізнання, ціннісне осмислення й оцінку до творчого перетворення знань із валеології, фізичного виховання, фізичної рекреації, превентивної медицини, основ здоров'язбереження, здатності до передачі цінностей здорового способу життя майбутнім пацієнтам [7;8].

Таким чином, результатом упровадження аксіологічного підходу на заняттях із фізичного виховання студентів-медиків має стати перехід об'єктивних цінностей у суб'єктивно значимі, стійкі життєві орієнтири особистості, тобто ціннісні орієнтації. Головне завдання педагога – виробити в студентів внутрішню потребу до здорового способу життя. Виконання цього завдання насамперед залежить від того, чи усвідомлюють студенти поняття здоров'я як цінність. Тільки за такої умови цінності зумовлюють мислення і поведінку.

Отже, формування високого рівня духовно-моральної культури, стійкої системи цінностей здоров'я і здорового способу життя студентів закладів вищої медичної освіти засобами фізичного виховання стає нагальною потребою, зумовлює корекцію навчально-виховного процесу, реформування сучасної системи освіти в цілому.

Список використаної літератури

1. Асламова М. Аксіологічні аспекти виховання морально-етичних якостей майбутнього лікаря / М. Асламова // Витоки педагогічної майстерності :зб. наук. праць / Полтав. нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2017. – Вип. 20. – Серія «Педагогічні науки». – С. 5–9.
2. Вітвицька С. С. Аксіологічний підхід до виховання особистості майбутнього вчителя / С. С. Вітвицька // Креативна педагогіка: наук.-метод. журнал / Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки. – Вінниця. – 2015. – Вип. 10. – С. 63-67.

3. Пріма Р. М. Аксиологічні орієнтири у професійній підготовці майбутнього педагога-вихователя / Р. М. Пріма // Науковий вісник Чернівецького університету: зб. наук. праць. – Чернівці: Рута, 2012. – Вип. 635. Педагогіка та психологія. – С. 171-176.
4. Скотний В. Г. Філософія: історичний і систематичний курс / В. Г. Скотний. – К.: Знання України, 2005. – 576 с.
5. Скріннік Є. О. Формування ціннісного відношення до здоров'я студентів-медиків в умовах навчально-виховного процесу / Є. О. Скріннік // Світ медицини та біології. – Полтава. – 2018. – Вип.1(63). – С. 213-216.
6. Сорокіна С. І. Формування здорового способу життя студентів-медиків за допомогою окремих інноваційних освітніх технологій / Сорокіна С. І., Тесленко О. І., Сорокіна Є. О. // Формування здорового способу життя студентів-медиків засобами освіти : матеріали Всеукр. навч.- метод. конф. Полтава, 2011. – С.88-89.
7. Ткачова Н. О. Аксиологічний підхід до організації педагогічного процесу в загальноосвітньому навчальному закладі / Н. О. Ткачова. – Луганськ: ЛНПУ імені Т.Г. Шевченка, 2006. – 300 с.
8. Шемигон Н. Ю. Формування ціннісних орієнтацій майбутніх педагогів у процесі професійної підготовки: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / Н. Ю. Шемигон. – Харків, 2008. – 21 с.

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ ОРТОДОНТІЇ УМСА

Смаглюк Л. В., Білоус А. Н.

Українська медична стоматологічна академія

Проаналізовано інтерактивні методи навчання на кафедрі ортодонції Української медичної стоматологічної академії. Велику увагу приділено ситуаційним і клінічним завданням. Автори доводять, що ці методи найбільше відповідають особистісно-орієнтованій моделі навчання.

Ключові слова: навчальний процес, ситуаційні завдання, інтерактивні методи навчання, клінічні задачі.

The article includes an analysis of interactive methods of teaching at the Department of Orthodontics of the Ukrainian Medical Stomatological Academy. Much attention is paid to situational and clinical tasks. These methods are most in line with the person-oriented model of teaching.

Keywords: primary process, situational search, interactive methods of teaching, clinical tasks.

У сфері медичної освіти формується глобальна відкрита і безперервна система навчання лікаря-фахівця протягом усього життя, що розглядається як домінуючий фактор розвитку вищої школи. Одна з цілей державного врегулювання інноваційного розвитку системи освіти – це висока якість підготовки фахівців, на яких є попит на вітчизняному і міжнародному ринках праці.

Для інтеграції України в європейську освітню спільноту необхідні конкретні умови, одна з них – підтвердження закладом вищої освіти свого статусу [1].

Удосконалення системи підготовки фахівців залежить від організації освітнього процесу і використання в ньому певних методів навчання. Практика об'єктивно вимагає зробити головною фігурою освітнього процесу конкретну особистість, яка навчається [5].

Перед українськими ЗВО стоїть завдання модернізації освіти відповідно до нагальних потреб на міжнародному ринку праці. Підвищення якості підготовки фахівців відбувається за рахунок застосування сучасних методів навчання, у тому числі інтерактивних, підтримки технологій групових методів роботи в освітньому середовищі з можливістю моніторингу викладачем активності груп і окремо взятих студентів, контролю доступу до ресурсів інтернет-мережі, методичної підтримки. Удосконалення методів і форм навчання в медичних ЗВО є одним із провідних напрямів модернізації системи освіти. Освіта має бути спрямована на забезпечення самовизначення особистості, створення умов для самореалізації [3]. У зв'язку з цим у навчальному процесі мають бути використані методи навчання, які сприятимуть самореалізації індивідів, що навчаються медичних ЗВО. У центрі уваги сучасної медичної освіти стоїть не тільки предмет навчання, а й здатність критично мислити, вирішувати складні завдання, аналізуючи обставини, відповідність отриманої інформації, зваження й облік альтернативних думок і рішень, здатність дискутувати і бачити раціональне зерно виниклої проблеми [4]. Дуже добре сприяють цьому інтерактивні методи навчання.

Інтеракція – це взаємодія між людьми, що передбачає взаємовплив під час спільної діяльності. Під час інтеракції відбуваються обмін досвідом, думками; досягнення взаєморозуміння; вибудовування єдиної лінії планування або стратегії; становлення себе на місце (роль) партнера (побачити ситуацію очима іншого).

У разі неефективної інтеракції виникають конфлікт і конкуренція.

Інтерактивні методи навчання характеризуються діяльністю викладача, спрямованою на активізацію навчально-пізнавальної діяльності студентів, таким чином спонукаючи їх до активної розумової діяльності й опанування практичних навичок у процесі засвоєння матеріалу, коли активний не тільки викладач, а і студенти [2]. Методи активного навчання можна використовувати на різних етапах навчального процесу: початкового оволодіння знаннями; формування професійних навичок на основі знань і розвитку творчих здібностей, на якому можливе використання модельованого навчання, ігрових і неігрових методів; закріплення і контролю знань – можуть бути використані такі методи як колективна розумова діяльність або тестування.

Серед інтерактивних методів навчання на кафедрі ортодонції використовуються вирішення клінічних завдань, виконання мануальних дій на контрольно-діагностичних моделях або пацієнтах, що сприяє розвитку і закріпленню практичних навичок студентів; навчальні ділові та рольові ігри в тріаді «лікар-педагог – пацієнт-студент – лікар-студент»; науково-дослідна робота студентів.

Більшість активних методів мають проблемний характер, а отже, виконують функцію проблемного навчання [2]. Це допомагає розвивати в студентів клінічне мислення, формує їхню самостійність. Рівень самостійності